

Výchovné a kariérové poradenství, prevence

Výchovné a kariérové poradenství vychází z dokumentu *Programu poradenských služeb ve škole* (PPSŠ) vytvořeného a naplňovaného v souladu s platnou legislativou (zejména § 16 zákona 561/2004 Sb. Školský zákon ve znění pozdějších předpisů a Vyhláškou 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve škole a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů), jež obsahuje části:

I. Vymezení rozsahu činnosti pedagogických pracovníků, kteří jsou součástí školního poradenského pracoviště (ŠPP) a poskytují poradenské služby

II. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

III. Preventivní program školy

IV. Preventivní program proti šikaně a dalším projevům rizikového chování

I. Vymezení rozsahu činnosti pedagogických pracovníků, kteří jsou součástí ŠPP

Činnost školního poradenského zařízení je realizována formou tzv. základního modelu, a sice:

1. standardní činností **výchovné poradkyně** a
2. standardní činností **školní metodičky prevence**,

jejichž náplň se řídí Vyhláškou 72/2005 Sb. § 7 odst. 3 (novelizované od 1. 9. 2016 předpisem 197/2016 Sb., příloha č. 3).

Výchovnou poradkyní (VP) školy je Mgr. Markéta Plšková.

Kontakt: mplskova@sklarskaskola.cz; mobil: 605 507 574

Školní metodičkou prevence (ŠMP) je PhDr. Dana Kořenková.

Kontakt: dkorenkova@sklarskaskola.cz; mobil: 775 160 962

VP i ŠMP jsou ve škole k dispozici žákům, zákonným zástupcům žáků a pedagogickým pracovníkům v době zveřejněných konzultačních hodin či kdykoli v případě potřeby v konzultační místnosti zajišťující diskrétní jednání.

VP a ŠMP úzce spolupracují s pedagogy školy, zejména pak třídními učiteli, asistentkami pedagogů a vedením školy, jež se pravidelně jednou měsíčně účastní také výchovné poradenských schůzek.

S náplní činnosti VP a ŠMP jsou žáci a jejich zákonní zástupci seznámeni na informativní schůzce realizované před nástupem žáků do 1. ročníku studia.

Konkrétní náplň práce VP a ŠMP je uvedena v rámcových plánech aktuálního školního roku a koncem školního roku (respektive na začátku školního roku následujícího) vyhodnocována.

VÝCHOVNÉ PORADENSTVÍ

I.1 Vymezení standardní činnosti výchovné poradkyně

Výchovná poradkyně školy vykonává:

1. **Poradenskou činnost** zaměřenou zejména na:
 - a) kariérové poradenství a poradenskou pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků;
 - b) vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně přípravy, kontroly, evidenci a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) pro žáky s potřebou podpůrného opatření (PO) 1. stupně;
 - c) zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenční činnosti pro tyto žáky ve školských poradenských zařízeních (ŠPZ);
 - d) spolupráci se ŠPZ při zjišťování PO pro potřebné žáky a intervenční činnost pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP);
 - e) přípravu podmínek pro vzdělávání žáků se SVP, koordinaci poskytování poradenských služeb těmto žákům (školou či ŠPZ) a koordinaci vzdělávacích opatření u těchto žáků;
 - f) poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se SVP.

2. **Metodickou a informační činnost** zaměřenou zejména na:
 - a) metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům (PP) školy;
 - b) zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence PP školy;
 - c) metodickou pomoc PP školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů (IVP) aj.;
 - d) poskytování informací o činnosti školy, školských poradenských zařízeních žákům a jejich zákonným zástupcům;
 - e) shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízeních (v souladu s GDPR);
 - f) vedení písemných záznamů dokládajících obsah a rozsah činnosti VP, navržená a realizovaná opatření.

I.2 Vymezení standardní činnosti školní metodičky prevence

Školní metodička prevence vykonává zejména:

1. **Metodickou a koordinační činnost** zaměřenou zejména na:
 - a) koordinaci tvorby, kontroly, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy;

- b) koordinaci a participaci na realizaci aktivit škol zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, vandalismu a jiných projevů rizikového chování;
- c) metodické vedení PP školy v oblasti prevence rizikového chování;
- d) koordinaci spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy;
- e) kontaktování odpovídajícího odborového pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování;
- f) shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízeních (v souladu s GDPR);
- g) vedení písemných záznamů dokládajících obsah a rozsah činnosti ŠMP.

2. **Informační činnost** zaměřenou zejména na:

- a) zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů a o metodách specifické primární prevence PP školy;
- b) prezentaci výsledků preventivní aktivity školy;
- c) vedení a aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování;
- d) předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům žáků, PP školy a ŠPZ aj.

3. **Poradenskou činnost** zaměřenou zejména na:

- a) vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování, poskytování poradenské pomoci těmto žákům a jejich zákonným zástupcům;
- b) spolupráci s třídními učiteli při zaznamenání varovných signálů s pojených s možností rozvoje rizikového chování;
- c) přípravu podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování potřebných služeb těmto žákům školou či specializovanými školskými zařízeními.

II. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

II.1 Legislativní opora

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z upravené vyhlášky č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a dále zejména z vyhlášky s účinností od 1. 9. 2016, jež přináší mimo jiné na základě ust. §7 odst. 3 povinnost školy zpracovávat

a uskutečňovat preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

II.2 Vymezení základních pojmů

V souvislosti se **školní neúspěšností** (dále ŠN) můžeme hovořit o dvou základních typech, a sice neúspěchu trvalejšího charakteru (případně progredujícího) a celkové, tzv. **absolutní** školní neúspěšnosti, tedy o takové výukové nedostačivosti, kdy žák neprospívá z důvodu nedostatečně rozvinuté intelektové schopnosti nutné k úspěšnému zvládnutí zvoleného typu studia. Může však jít také rovněž o tzv. dočasnou (přechodnou) či částečnou (díličí) parciální relativní školní neúspěšnost, kdy žák dosahuje špatného prospěchu z příčin mimointelektových (např. pro intelektuální pasivitu, pro momentální indispozici), jež většinou lze odstranit.

U **relativní** školní neúspěšnosti jsou výkony žáka ve vyučování nižší než jeho rozumové (mentální) potenciality, možnosti, schopnosti, dovednosti a předpoklady. Jde o tzv. podvýkonový syndrom. Může být způsoben např. krizovou, stresovou situací, unavitelností, sníženou frustrační tolerancí, neurotickou reaktivitou, nerovnoměrným nadáním, dočasně sníženou sebedůvěrou, demotivací pro opakovanou neúspěšnost apod. V takových případech lze žákům pomoci obnovením přiměřené sebedůvěry vhodně volenou pochvalou, kladným oceněním, úspěšností apod.

Školní neúspěšnost je obrazem i důsledkem individuálních rozdílů, které nacházíme nejenom v osobnosti žáků (např. v úrovni a struktuře nadání, charakteru, zájmu o učení, v emotivitě, motivaci, harmoničnosti či disharmoničnosti osobnosti), ale i v oblasti jejich výkonnosti ve škole a v jejich výchově v rámci rodiny.

Špatný prospěch a neprospěch nejsou většinou monokauzální, ale častěji polykauzální záležitosti. Každý případ špatného prospěchu má svou individuální souhrn příčin a podmínek, vlastní vývoj a dynamiku.

Jako složitější se jeví problém **relativní školní neúspěšnosti**, jenž je zapříčiněn třemi typy příčin: sociálně psychologickými (jedná se především o nedostatky a závady v rodinném a školním prostředí), biologicko-psychologickými (např. záchvatovité onemocnění /epilepsie/, neuropsychické či afektivní labilita a neurotické tendence /např. snížení koncentrace pozornosti a řada jiných/ a intrapsychickými (např. nedostatečný rozvoj zájmu o učení, záporný vztah žáka k učení, nedostatečná školní motivace, záporný vztah žáka k učiteli, nedostatky

v rozvoji pracovních návyků a techniky duševní práce, intelektuální pasivitu /mnoho nadaných žáků se ve škole spokojuje jen s průměrnými a nižšími výsledky, i když jejich kapacita stačí na výsledky nadprůměrné/ či poruchy sebecitu /pocit méněcennosti, snížená sebedůvěra/).

II.3 Podpora školní úspěšnosti - dlouhodobé cíle

Podpora školní úspěšnosti, respektive předcházení školní neúspěšnosti, je založena na faktu, že podpora školní úspěšnosti primárně vychází z atmosféry školy, v níž je podporováno učení každého žáka, a to se projevuje v dobrých mezilidských vztazích na úrovni žák – žák i žák –

učitel. Vedení školy vytváří zdravé školní klima pečující o vztahy mezi učiteli, žáky i vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky a jejich zákonnými zástupci a také o vzájemnou spolupráci všech jmenovaných aktérů.

Za nejdůležitější dlouhodobé cíle v oblasti podpory školní úspěšnosti považujeme:

- **zvyšování aspirační úrovně u žáků;**
- **posilování motivace ke studiu a osobnostnímu i odbornému rozvoji;**
- **podporování samostatného kritického myšlení žáků;**
- **rozvíjení a posilování kvalitního sebehodnocení žáků jako součásti celkového hodnocení;**
- **využívání metod aktivního učení a postupný rozvoj klíčových kompetencí;**
- **důsledné dodržování postupu, kdy je každý žák seznámen s kritérii školního výkonu (která jsou ve škole obecně považována za úspěch);**
- **seznámení žáků s možnými vhodnými styly učení a učení se jejich vědomému používání (s ohledem na výhodnost v dané situaci).**

II.4 Prostředky vedoucí ke stanoveným cílům

Školní neúspěšnost žáků je řešena komplexně ve spolupráci školského poradenského pracoviště s žákem a jeho zákonnými zástupci, případně dalšími odbornými pracovišti (zejména SPC, PPP, OSPOD apod. a odbornými lékaři).

Za nejdůležitější prostředky (aktivity) vedoucí ke stanovenému cíli považujeme:

- soustavnou realizaci pedagogické diagnostiky (všemi pedagogy), jež spočívá ve využití pozorování žáka, rozhovoru se žákem (a jeho zákonnými zástupci), analýze studijních výsledků žáka,

na základě které jsou realizovány další kroky podporující rozvoj odpovědnosti, samostatnosti a sebekontroly žáka a aktivity posilující pozitivní sebepojetí a sebevědomí žáků.

Nedílnou součástí podpory školní úspěšnosti je tedy **vytváření pozitivního klimatu** ve škole jako celku i v jednotlivých třídách, přičemž velkou úlohu sehrávají **třídní učitelé**. Ti se svými žáky pracují nejen v rámci (teoretické či odborné) výuky, ale také v rámci třídnických hodin, jež jsou do rozvrhu zařazovány zpravidla jednou měsíčně.

Třídní učitelé úzce spolupracují s výchovou poradkyní, s níž se setkávají kdykoli dle potřeby a pravidelně jedenkrát měsíčně v rámci schůzek výchovné poradkyně, třídních učitelů, asistentek pedagogů, případně ostatních zájemců z řad pedagogů. Těchto schůzek se účastní rovněž ředitel školy. Třídní učitelé předávají výchovné poradkyni „Zprávu o třídě“ obsahující podstatné údaje týkající se výchovně-vzdělávacího procesu žáků třídy jako jsou zvýšená omluvená absence, neomluvená absence a její řešení, informace o prospěchových,

výchovných či zdravotních problémech žáků, o náznacích šikany a jiných projevu rizikového chování, o jednáních se zákonnými zástupci žáků aj.

V rámci těchto setkání je koordinován případný další postup v řešení vzniklých problémů či jejich náznaků a tyto informace jsou v potřebném rozsahu v nejbližší možné době sděleny všem pedagogům podílejícím se na vzdělávání žáka v rámci pravidelných pedagogických porad, jež se konají jednou měsíčně.

Jakákoli zjištění (náznaku) školní neúspěšnosti jsou neprodleně konzultována s žákem a jeho zákonnými zástupci a tyto jsou výchovnou poradkyní obeznámeni s možnostmi řešení problému.

Vyučující předmětu, ve kterém hrozí žákovi neprospěch, o této skutečnosti neprodleně informuje třídního učitele žáka, jenž o věci prokazatelným způsobem včas informuje rovněž zákonné zástupce žáka, a na základě zjištěných příčin budou přistupovat k žákovi individuálně vzhledem k jeho možnostem a schopnostem. Dále je uplatňován postup popsany níže (viz Postup v případě nedosažení stanovených cílů).

Podpora školní úspěšnosti, zejména oblast motivace ke studiu a zvyšování aspirační úrovně žáků, je zajišťována také **realizací řady akcí a aktivit**, např.:

- besed a přednášek na vybraná (aktuální) témata v rámci prevence (včetně sociometrie);
- besed a přednášek v rámci kariérového poradenství;
- projektové činnosti (např. Erasmus+);
- adaptačních pobytů, školních výletů a exkurzí;
- soutěží, výstav prací žáků aj.

II.5 Postup v případě nedosažení stanovených cílů

Postup v případě nedosažení cíle realizujeme podle následujícího **třístupňového modelu** (jenž svým obsahem koresponduje s **vyhláškou č. 27/2016 Sb.** v aktuálním znění):

- **1. stupeň** - **příímá pedagogická intervence**, tedy individualizovaná pomoc učitele v rámci běžné výuky včetně monitorování pokroku, stagnace či zhoršení žáka a(nebo) poskytnutí konzultací žákovi nad rámec řádné výuky.
- **2. stupeň** - **realizace plánu pedagogické podpory** (PLPP) v součinnosti s výchovnou poradkyní.
- **3. stupeň** - v případě selhání předcházejících stupňů je realizována **specializovaná intervence PPP**, jež potvrdí či vyvrátí např. diagnózu SPU.

Do 1. a 2. stupně uvedeného modelu péče tak spadají konzultace, individualizovaná pomoc, stanovení podpůrného opatření 1. stupně a v případě potřeby vypracování PLPP. V případě, že podpůrná opatření 1. stupně nevyhovují, je další postup koordinován s odborními

pracovníky, zpravidla ze školského poradenského zařízení, a jsou stanovena podpůrná opatření vyššího stupně.

Ve 3. stupni modelu tedy využíváme specializovanou diagnostiku a intervenci na odborném pracovišti nebo v koordinaci s ním. Diagnóza SPUCH může být stanovena teprve ve třetím stupni. Pokud se nebude jednat o SPUCH, bude péče o žáka dále pokračovat v rozsahu druhého stupně PO.

Další vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními 2. až 5. stupně probíhá vždy v souladu s doporučeními, jež vystaví dané ŠPZ (PPP), a po konzultaci se žákem a jeho zákonnými zástupci. Pokud je toto součástí doporučení, je žákovi sestaven **individuální vzdělávací plán** (IVP), na němž se podílejí výchovná poradkyně, třídní učitelé (případně též asistentky pedagoga), pedagogové vyučující žáka, žák a jeho zákonný zástupce.

S **výsledky vyšetření žáka** ve ŠPZ (PPP) a všemi doporučeními (zejména z oblasti doporučených metod výuky a hodnocení žáka), případně samotným PLPP či IVP jsou neprodleně seznámeni všichni pedagogové podílející se na jeho vzdělávání. Průběh vzdělávání žáka je nadále podrobně sledován a vyhodnocován. Výsledky vzdělávání žáka jsou pravidelně hodnoceny v rámci informativních schůzek výchovné poradkyně, jež spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a ŠPZ (PPP).

V případě žáků studujících maturitní obory, u nichž se projevují významné dlouhodobější prospěchové problémy bez náznaků zlepšení, je zvažována rovněž varianta **změny studijního oboru** (v rámci školy), respektive možnost studia méně náročného učebního oboru. Změna studijního oboru v rámci školy je v opodstatněných případech možné také u žáků, u nichž se v průběhu vzdělávání projeví předpoklady pro studium jiného než zvoleného oboru.

Strategii předcházení školní neúspěšnosti lze shrnout do následujících bodů:

- Vytváření a podpora pozitivního klimatu (podporujícího vzájemnou důvěru) v rámci školy jako celku a v rámci třídních kolektivů.
- Kladení důrazu na dodržování korektních mezilidských vztahů (na úrovních žák – žák, učitel – žák, vedení školy – učitel, učitel – učitel, vedení školy – učitel – zákonný zástupce žáka).
- Podpora motivace žáků ke studiu a vytváření vhodných studijních návyků.
- Poskytování kvalitní zpětné vazby žákům v průběhu celého studia (včetně formativního hodnocení).
- Poskytování individuálních konzultací pedagogy nad rámec řádné výuky.
- Poskytování vzdělávání nad rámec běžné výuky - doučování v rámci Šablon (AJ, ČJL).
- Depistáž žáků se SPU (resp. SPUCH), individuální práce s těmito žáky.
- Včasné podchycení náznaků školní neúspěšnosti a její okamžité řešení na úrovni žák – zákonný zástupce žáka – třídní učitel – výchovná poradkyně (případně vedení školy) – (v případě potřeby) SPC, PPP aj.

- Realizace pravidelných informativních schůzek výchovné poradkyně s asistentkami pedagogů a třídními učiteli a pravidelných pedagogických porad, na nichž je problematika detailně rozebírána a v případě potřeby navrhován postup řešení.
- Obeznamení všech pedagogů školy se strategií školy, její dodržování.

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Kariérové poradenství (KP) poskytované školou je zaměřeno primárně na **poradenskou pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků.**

Cílem KP je pomáhat žákům v kterékoli fázi jejich studia v otázkách vzdělávání, profesní přípravy a volby povolání. Pedagogové školy se zaměřují na motivaci žáků, na jejich schopnost reálné sebereflexe ve světě měnících se požadavků trhu práce, na informovanost o těchto požadavcích a schopnosti zvažovat budoucí perspektivy. V oblasti výše uvedených kompetencí jsou žáci vzděláváni v průběhu studia také v rámci odpovídajících výukových bloků v předmětech ON, Ek, ČJL, OV/PCv a VP/Na.

Žáci se mohou dle konkrétní potřeby obrátit na **výchovnou poradkyni** či jednotlivé vyučující, kteří jim poskytnou či zprostředkují individuální poradenství. **Vyučující výtvarných předmětů** seznamují žáky od počátku jejich vzdělávání s možnostmi dalšího studia mj. formou prezentací činnosti fakult vybraných vysokých škol či vyšších odborných škol, formou besed s pedagogy těchto škol a skupinových či individuálních návštěv daných škol. Žákům s vyššími studijními ambicemi pak věnují zvláštní pozornost a individuálně jim pomáhají s přípravou na přijímací (talentové) zkoušky. Zodpovědnými osobami jsou **vedoucí pedagogové jednotlivých ateliérů.**

Informace o uplatnění absolventů školy a odkazy na konkrétní vyšší a vysoké školy, instituce a firmy jsou k dispozici na www.sklarskaskola.cz (záložka Obory vzdělávání / Uplatnění absolventa).

Pro žáky 3. a 4. ročníků je uskutečňována **beseda se zaměstnanci úřadu** práce zaměřená na prezentaci činnosti *Informačního a poradenského střediska pro volbu a změnu povolání a konkrétní nabídku pomoci* (individuální a skupinové poradenství zaměřené na problematiku vstupu do zaměstnání, skupinové a individuální poradenství směřující k uplatnění na trhu práce pro uchazeče o zaměstnání, celorepubliková databáze škol, počítačový program pro testování profesních zájmů, popisy profesí s informacemi o pracovních činnostech, pracovním prostředí, zdravotních požadavcích aj.).

UŽITEČNÉ ODKAZY

www.uradprace.cz - portál Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

www.burzaskol.cz - databáze středních škol Zlínského kraje

www.atlaskolstvi.cz - celostátní databáze všech typů škol, informace, rady

www.is.brailnet.cz - databáze škol pro zdravotně postižené

www.vysokeskoly.cz - celostátní databáze, vyhledávač oborů, zajímavosti

www.studuj.to - snadno dostupné informace o vysokých školách

www.vysokeskoly.com – databáze vysokých škol, vyhledávač oborů, zajímavosti

www.scio.cz - informace a možnosti přípravy na přijímací zkoušky na SŠ, VŠ

www.ceremat.cz – centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – zkušební přijímací testy na střední školu

www.infoabsolvent.cz - informace k volbě povolání, videofilmy, profitest

www.narodnikvalifikace.cz - přehled kvalifikací celostátně uznávaných v ČR

www.zkola.cz - informační a vzdělávací portál školství Zlínského kraje (Kam na školu ve Zlínském kraji, Přijímací řízení na SŠ a VOŠ, II. a další kola přijímacího řízení na SŠ, Podpora řemesel v odborném školství aj.)

www.europass.cz - celoevropský soubor dokladů o vzdělání, osobních kompetencích, jazykových dovednostech, odborné kvalifikaci a pracovních zkušenostech jejich držitele

www.monitorzk.cz – datová platforma zaměstnanosti Zlínského kraje – klíčové profese, zaměstnatelnost mladých

www.burzavsetin.cz - propagační web pro Burzu práce a přehlídku středních škol ve Vsetíně a další důležité informace pro volbu povolání

www.kampomaturite.cz

www.vysokeskoly.cz

www.casopis.kampomaturite.cz

www.jobs.cz

www.prace.cz

www.cz.jobble.org

www.neuvoo.cz

www.jcmm.cz

www.vzdelavaniaprace.cz

www.mspakt.cz

www.nsp.cz

www.budoucnostprofesi.cz

www.muzejivotposkole.cz

www.linkedin.com